

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: Plantedirektoratet

Kontor/initialer: SFS/HPA

Sagsnr.: 09-164-000040

Dato: 3. november 2009

Redegørelse om Genressourceudvalgets nye strategi for 2009-2012

Udarbejdelse og indhold

Indledning

Birgit Bak har henvendt sig til bl.a. fødevareministeren med en række spørgsmål om Genressourceudvalgets strategi for 2009-2012. Birgit Bak er avler af sortbroget dansk landracesvin og har endvidere i perioden 2003-2007 været medlem af Genressourceudvalget.

Baggrund

Statens arbejde med husdyrgenetiske ressourcer i Danmark har siden 1986 været koordineret af Udvalget til Bevarelse af Husdyrgenetiske Ressourcer (Genressourceudvalget). Udvalgets varetager på vegne af fødevareministeren de statslige opgaver vedrørende koordinering af arbejdet med genressourcer hos danske husdyr.

Genressourceudvalget udpeges hvert fjerde år af fødevareministeren, og det nuværende udvalg er udpeget for perioden 2007-2011. Udvalget er sammensat af fem avlerrepræsentanter, 2 repræsentanter fra henholdsvis Miljø- og Kulturministeriet, en repræsentant fra Dansk Landbrug, to forskere fra Københavns Universitet og en forsker fra Aarhus Universitet. Formandskabet varetages af Plantedirektoratet.

En del af udvalgets arbejde består i at støtte de udrydningstruede husdyrracer ved bl.a. at udbetale dyretilskud til avlerne og tilskud til avlerforeningerne.

Strategiprocessen

I slutningen af 2008 besluttede Genressourceudvalget at udarbejde ny strategi. Årsagen hertil var blandt andet, at udvalget ønskede en ny klar og handlingsorienteret strategi i tråd med FAOs Globale Handlingsplan for Husdyrgenetiske Ressourcer og Interlaken Deklaration, som Danmark tiltrådte i 2007. Samtidig stod det klart for udvalget, at udvalgets mangeårige arbejde ikke havde haft tilstrækkelig effekt, idet en række danske husdyrracer, trods tilskud og anden støtte, fortsat er stærkt udrydningstruede.

Strategien er udarbejdet af udvalgets medlemmer og formand med assistance fra udvalgets sekretær samt en ekstern konsulent. Udvalget har været samlet i alt 3 gange under arbejdsprocessen. Genressourceudvalgets medlemmer har imellem møderne fået tilsendt seneste arbejdsversion af

strategien, og det har hele tiden være forudsat at alle udvalgsmedlemmer, herunder de fem avlerrepræsentanter, løbende drøftede arbejdet med deres baglande. Den endelige strategi var klar primo oktober 2009, og den blev herefter gjort offentlig via www.fvm.pdir.dk/genres samt elektronisk nyhedsbrev.

Strategien består af udvalgets vision, 7 målbare mål og 14 konkrete handlingsplaner, der alle kan relateres til indsatsområderne i FAOs Globale Handlingsplan for Husdyrgenetiske Ressourcer og Interlaken Deklaration.

Det fremgår af handlingsplanerne, at avlere, avlerforeninger og andre interessenter i høj grad vil blive inddraget og hørt, hvor det er relevant for det arbejde, som strategien og handlingsplanerne vedrører. I det omfang handlingsplanerne indebærer ændringer af bekendtgørelser o.lign., vil normale høringsprocedurer blive fulgt.

Handlingsplanerne

De 14 handlingsplaner beskriver konkrete processer, som samlet skal føre til en klar positiv effekt på de udrydningstruede husdyrracer og medvirke til at opfylde udvalgets vision for 2012 som er:

I 2012 er der en målbar fremgang for alle udrydningstruede husdyrracer i Danmark.

Handlingsplanerne vedrører bl.a. organisering af udvalgets arbejde, udarbejdelse af avlsplaner, nødplaner for ophørsbesætninger, karakterisering, kortlægning, registrering og overvågning af racerne, kommercialisering, internationalt arbejde, udbygning og opbygning af genbank, udvikling af intelligente tilskud mv.

Som eksempel kan nævnes handlingsplan 2 vedrørende ændring af de nuværende tilskud til nye intelligente tilskudsformer eller kriterier, der bedst muligt understøtter bevaringsarbejdet med de udrydningstruede husdyrracer. Det fremgår af handlingsplanen at avlerne skal inddrages aktivt i dette arbejde, således at der opnås størst mulig effekt af de midler, der anvendes i bevaringsarbejdet.

Et andet eksempel, handlingsplan 11, vedrører kommercialisering af produktion og afsætning af produkter fra de gamle husdyrracer. Formålet med denne handlingsplan er at skabe rammerne for en økonomisk bæredygtig nicheproduktion af alle relevante udrydningstruede husdyrracer, således at nicheproduktionen bidrager til at udbrede husdyrene og øge antallet af besætninger samt bevare racernes oprindelige egenskaber. Også her forudsættes udvalgets avlerrepræsentanter at indgå i arbejdet.

Udmøntningen af handlingsplanerne vil ske under iagttagelse af de internationale aftaler, Danmark har indgået eller tiltrådt på området.

Under strategiarbejdet tog udvalget stilling til, hvor bevaringen af de udrydningstruede husdyrracer kan finde sted, og hvem der kan medvirke i bevaringsarbejdet. Udvalget kom frem til følgende formulering: *In situ (bevaring af levende dyr) bevaringsarbejdet kan foregå i alle miljøer, under*

ekstensiv og intensiv forhold, hos store og små avlere og hos private og offentlige. Udvalget valgte denne formulering, idet udvalgets medlemmer ønskede at fundere bevaringsarbejdet bredest muligt for dermed at sikre, at flest mulige hænder kan indgå i arbejdet med at sikre de udrydningstruede oprindelige danske husdyrracer. Det har aldrig været udvalgets hensigt at omdefinere velkendte og veldefinerede begreber som *in situ* og *ex situ* bevaring. Landbrugets strukturudvikling har medført, at størstedelen af bevaringsarbejdet i Danmark i dag er baseret på mindre hobbyavlere. Det afgørende for udvalget har været, at ingen bliver udelukket fra bevaringsarbejdet eksempelvis, fordi den pågældende ikke har bestemte staldforhold, idet formålet med udvalgets arbejde er en målbar fremgang for de truede husdyrracer, og ikke at fremme bestemte produktionsformer.

Den videre proces

Udvalgets strategi blev også præsenteret på et møde lørdag den 14. november 2009, hvor alle interesserede har haft mulighed for at tilmelde sig.